

"Mi'rac-ı Ahmedînin (a.s.m.) gölgesinde ve sâyesi altında kalb ayağıyla bir seyr ü sülûk-i ruhanî neticesinde, zevkî, hâlî ve bir derece şuhudî hakaik-i imaniye ve Kur'âniyeye mazhariyet..." izah eder misiniz?

"Tarikatin gaye-i maksadı, marifet ve inkişaf-ı hakaik-i imaniye olarak, Mirac-ı Ahmedînin (a.s.m.) gölgesinde ve sâyesi altında kalb ayağıyla bir seyr ü sülûk-i ruhanî neticesinde, zevkî, hâlî ve bir derece şuhudî hakaik-i imaniye ve Kur'âniyeye mazhariyet; '*tarikât*', '*tasavvuf*' namıyla ulvî bir sırr-ı insanî ve bir kemâl-i beşerîdir."(1)

Mi'racın kelime mânası "uruc aleti (yükselme aleti), asansör" demektir.

Istilah mânasıyla Mi'rac "Resûllulah Efendimizin (asm.) rü'yetullaha mazhar olma yolculuğu"dur.

Mi'rac; "Zât-ı Ahmediye'nin (a.s.m.) meratib-i kemâlâtta seyr ü sülûkundan ibarettir."

Tarikat ise manevî bir mücadele ile manevî yolları kat' etmektir. Bu noktadan bakıldığında, tarikat mi'racta müşahede edilen iman esaslarını kalp ayağı ile belli terbiye usulleri ile keşfetmektir. Yani tarikatların nihai hedefi mi'racta görülen iman esaslarını kalbî bir şekilde görme mücadelesidir. Ama tarikat ne kadar keskin ve parlak da olsa Mi'rac'a yetişemez, onun gölgesinde ve altında kalır. Buradaki gölge ve altında tabirleri Mi'rac'ın Nebevî bir seyahat olmasından dolayı, diğer bütün seyahatler ona tâbi ve onun riyasetinde gider, demektir.

Seyr ü sulûk tabiri, en geniş mânâsı ile manevî mertebeleri kat' etmek mânâsına geliyor. Bu tariften yola çıkarak manevî makamları kat' eden ya da etmeye çalışan herkese seyrü sülûk ehli denebilir. Manevî mertebeleri kat' etmek umumî bir mefhum iken, bu manevî mertebeleri nasıl ve hangi usullerle kat' etmek meselesi hususî ve her meşrebe göre farklılık arz eden bir husustur. Tarikat ve tasavvufta seyrü sülûk riyazet ve tarikat disiplini ile yapılırken, Risale-i Nur mesleğinde bu seyrü sülûk tefekkür ve tahkikî iman tarzı ile yapılır, başka meslekte de başka türlü yapılır ve hakeza.

Müridin bu manevî seyir ve yolculuğu bir mürşid-i kâmilin riyaset ve terbiyesinde

gerçekleştiği için, müridin karşılaştığı engel ve mâniâlar o mürşid-i kamil tarafından gideriliyordu. Bir Nur talebesi nasıl müşkülünü Risale-i Nur ile hallediyor ise o müridin müşkülünü de mürşidi hallediyordu.

İnsan mahiyetinin efendisi ve en ehemmiyetli duygusu olan kalbin Allah hesabına işlettirilmesinde tarikat ve tasavvuf mühim bir disiplin ve yüksek bir tarz olduğu için, İslam tarihinde milyonlarca evliya ve asfiyanın yetişmesinde kıymetli bir yere sahiptir.

Tasavvufta, velayet makamlarına ulaşmak ve nefsi terbiye etmek için tasavvuf büyüklerinin tayin ve tesbit etmiş olduğu bir takım usuller ve yollar vardır. Uzun ve meşakkatli bir zamandan sonra kalb tekemmül edip Allah'a teveccüh eder ve marifet kazanır. Bu terbiye şekli hem uzun hem de meşakkatli olduğu için, Allah manevî seyrinde olan müride yardım ve teşvik olması için bir takım ezvak ve kerametler ikram ediyor. Yani o harikalar ve manevî lezzetler o yolculuğu hem hafifletiyor hem de cazip hale getiriyor. Bu seyrü sülukte mücahede ve meşakkat olduğu için, salık yanılıp kerameti asıl maksat ve gaye yerine koyabilir, ezvak ve kerameti kendi mücahedesinin bir neticesi olarak düşünebilir. Bu da bu manevî yolculuğun tuzaklarından. Zevkli ve hâlî ifadeleri bu manevî yolculuklardaki görünen harika haller ve makamlardır.

Şuhûd-u İmanî: Tarikat berzahına girerek, kalp ayağı ile seyrü süluk neticesinde elde edilen iman mertebesidir. Bu mertebeyi Üstad Hazretleri şu şekilde tarif ediyor:

"HÂTİME: Şu meseleden anlaşılıyor ki, derece-i şuhud, derece-i iman-ı bilgaybdan çok aşığıdır. Yani, yalnız şuhuduna istinad eden bir kısım ehl-i velâyetin ihatasız keşfiyatı, veraset-i nübüvvet ehli olan asfiya ve muhakkikînin, şuhuda değil, Kur'ân'a ve vahye, gaybî fakat daha sâfi, ihatalı, doğru hakaik-i imaniyelerine dair ahkâmlarına yetişmez."

"Demek, bütün ahval ve keşfiyatın ve ezvak ve müşahedatın mizanı, Kitap ve Sünnettir. Ve mihenkleri, Kitap ve Sünnetin desâtir-i kudsiyeleri ve asfiya-i muhakkikînin kavânin-i hadsiyeleridir."(2)

Sırr-ı vahyin feyziyle, burhanî ve Kur'ânî bir tarzda, akıl ve kalbin imtizacıyla: Risale-i Nur mesleği tasavvuf mesleği gibi sadece kalbi veya kelam ilminde olduğu gibi sadece akli esas almıyor. Akıl ve kalbin birlikte hareket etmesi ile bütün manevî latifelerin ve cihazların işletilmesini esas alıyor. Sadece bir iki cevher üstünde gitmiyor, insan mahiyetinin bütün madenlerini tam kapasite işlettiriyor. Ayrıca bu işletme ve istihdam usullerini Kur'an'dan alıp onun delil ve tarzlarını kullanıyor.

Mesela tevhidi ispat noktasında kelam ilminin tam itminan vermeyen devir ve teselsül yolunu kullanmak yerine, herkesin istifade edeceği ve Kur'anî bir yol olan **inayet** ve **ihтира delillerini** istimal ediyor. Yani Risale-i Nur mesleği sahabe mesleği olduğu için, akıl ve kalb imtizacı içinde bütün maddî ve manevî cihazlar tam işlettirilip istihdam edilmekle bin cihetle kulluk edilme yoludur. Sadece kalb ve akıl yolu değildir.

Hakkalyakîn derecesinde bir kuvvetle zaruret ve bedâhet derecesine gelen bir ilmelyakînle hakaik-i imaniyeyi tasdik etmektir.

Üstad Hazretleri bahsin başında bu hakikati şu şekilde izah ediyor:

"Birinci emare: İman-ı tahkikî ilmelyakînden hakkalyakîne yakınlaştıkça daha selb edilmeyeceğine ehl-i keşif ve tahkik hükmetmişler ve demişler ki: 'Sekerat vaktinde şeytan vesvesesiyle ancak akla şüpheler verip tereddüde düşürebilir.' Bu nevi iman-ı tahkikî ise yalnız akılda durmuyor. Belki hem kalbe, hem ruha, hem sırra, hem öyle letâife sirayet ediyor, kökleşiyor ki, şeytanın eli o yerlere yetişemiyor. Öylelerin imanı zevalden mahfuz kalıyor."(3)

Risale-i Nurların bütün eczaları inşallah böyle tahkikî bir imanı verdiği için, hakkalyakin mertebesinde bir imanı Nur talebelerine bahşediyor. **İşte Risale-i Nur'un en büyük esası ve temeli**, böyle sarsılmaz bir marifet ve imanı bu asrın insanlarına kazandırmak ve bu suretle ahireti kurtarmaktır.

Ve ikinci olarak da insanın binlerce cihaz ve duygularını iman ve marifet terbiyesi ile inkişaf ve inbisat ettirmektir. Zaten Kur'an'ın bütün gaye ve maksadı da bu minval üzeredir, yani Kur'an insandan sağlam bir iman ve marifet neticesinde küllî bir ibadet istiyor.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Dokuzuncu Kısım.](#)
- (2) bk. [a.g.e., On Sekizinci Mektup.](#)
- (3) bk. [Kastamonu Lâhikası, \(13. Mektup\).](#)